

Рівненський державний гуманітарний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК4 Екологічне інспектування

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність **101 Екологія**

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма **Радіоекологія**

(назва спеціалізації)

інститут, факультет **психолого-природничий**

(назва інституту, факультету)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Екологічне інспектування для здобувачів
(назва навчальної дисципліни)

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю / освітньою програмою 101 Екологія / Радіоекологія

Мова навчання українська

Розробники: Д.В. Лико, зав кафедри екології, географії та туризму, доктор с.-г. наук,
професор

_____
_____
_____

(автори, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму РДГУ

Протокол № 1 від «14» січня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму

_____
(підпис)

(Д.В.Лико)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма схвалена навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету

Протокол № 1 від «11» лютого 2020 року

Голова навчально-методичної комісії _____ (Сяська І.О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____, 20__ рік

_____, 20__ рік

Вступ (загальні положення)

Робоча програма навчальної дисципліни «Екологічне інспектування» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Радіоекологія» для підготовки студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія».

При розробці робочої програми враховано «Положення про робочу програму навчальної дисципліни», яке розроблено та введено в дію рішенням Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету від «31» жовтня 2019 р., протокол №9.

Робоча програма є нормативним документом, за своїм змістом визначає компетентності, якими повинен володіти здобувач вищої освіти.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань 10 «Природничі науки»	Вибіркова ВК 4
Модулів — 1	Спеціальність: 101 „Екологія”	Рік підготовки:
Змістових модулів —3		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр
Загальна кількість годин — 90		2-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних —2 самостійної роботи студента — 1,5	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	14 год.
		Практичні роботи
		16 год.
		Лабораторні роботи
		—
		Самостійна робота студента
		60 год.
		Індивідуальні завдання: 12 год.
	Вид контролю: модульний екзамен	

Дисципліни, що були вивчені раніше: Реабілітація територій, забруднених радіонуклідами, Радіаційна безпека, Поводження з радіоактивними відходами

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання — 40/60 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Екологічне інспектування» є всестороннє ознайомлення студентів з процедурою екологічного інспектування та вивчення основних складових екологічного інспектування.

Екологічне інспектування - перевірка виконання природоохоронних вимог, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки підприємствами, організаціями, установами, які здійснюють певну діяльність.

Головною метою інспекторських перевірок є визначення екологічного стану об'єкта, ступеня і характеру його впливу на довкілля, дотримання вимог законодавства, норм і правил у галузі охорони природи, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, для своєчасного вжиття заходів щодо усунення виявлених порушень та попередження негативного впливу об'єкта на довкілля.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначення основних завдань, функцій та структури Державної екологічної інспекції та підрозділів;
- встановлення завдань і функцій державного екологічного інспектора України, прав та обов'язків громадських інспекторів з охорони навколишнього природного середовища;
- характеристика видів, завдань інспекторських перевірок і встановлення порядку їх проведення.

Згідно з освітньо-професійною програмою з Радіоекології у результаті вивчення навчальної дисципліни «Екологічне інспектування» студент повинен володіти наступними **компетентностями:**

загальними:

- **ЗК01.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальними (фаховими):

- **ФК10.** Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем;
- **ФК15.** Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог;
- **ФК20.** Здатність використовувати сучасну нормативно-правову базу у сфері охорони навколишнього середовища та природокористування.

3. Програмні результати навчання

- **ПР01.** Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля;
- **ПР08.** Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу;
- **ПР11.** Уміти використовувати сучасні інформаційні ресурси з питань екології, природокористування та захисту довкілля;
- **ПР15.** Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог;
- **ПР21.** Демонструвати знання сучасної нормативно-правової бази у сфері охорони навколишнього середовища та природокористування

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Екологічне інспектування, його завдання, складові.

Тема 1. *Поняття екологічного інспектування, об'єкти інспектування. Мета екологічного інспектування, завдання.*

Визначення «Екологічне інспектування». Об'єкти природоохоронного (екологічного) інспектування. Головна мета та основні завдання дисципліни «Екологічне інспектування». Перелік питань, розгляд яких передбачає «Екологічне інспектування».

Тема 2. *Державна екологічна інспекція, її завдання та функції. Державна екологічна інспекція, права і повноваження.*

Суть основних завдань Державної екологічної інспекції. Комплекс повноважень та прав Державної екологічної інспекції. Структура Державної екологічної інспекції Аналіз роботи органів Держекоінспекції.

Змістовий модуль 2. Екологічне інспектування-перевірка виконання природоохоронних вимог

Тема 3. *Екологічне інспектування об'єктів природо-заповідних територій.*

Мета, завдання, порядок здійснення, планування та організація державного контролю за дотриманням заповідного режиму на територіях та об'єктах ПЗФ. Документальна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ. Натурна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ. Оформлення результатів перевірки та надання приписів.

Тема 4. *Екологічне інспектування в галузі охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу.*

Контроль за охороною, використанням та відтворенням рослинного і тваринного світу. Порядок здійснення, основні завдання, планування та організація державного контролю за дотриманням вимог охорони, використання та відтворення рослинного і тваринного світу. Перевірка орендарів водних об'єктів та користувачів водойм в режимах рибогосподарської експлуатації.

Тема 5. *Екологічне інспектування використання та охорони земельних ресурсів.*

Склад та цільове призначення земель України. Державна інспекція з контролю за використанням і охороною земель, її завдання та функції. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням і охороною земель. Оформлення документів за результатами перевірок. Порядок застосування заходів адміністративного впливу до порушників земельного законодавства. Контроль за використанням і охороною земель та за поведінням з придатними до використання пестицидами та агрохімікатами

Змістовий модуль 3. Відповідальність і економічні санкції за результатами екологічного інспектування господарської діяльності

Тема 6. *Взаємодія екологічної інспекції з підрозділами державних установ.*

Державна екологічна інспекція її права і повноваження. Взаємодія з центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого і регіонального самоврядування та громадськими організаціями. Система управління кадрами в природоохоронному інспектуванні.

Громадський контроль в галузі охорони навколишнього природного середовища, його завдання, мета, функції. Основні функції, права та обов'язки екологічних інспекторів. Види порушень, які мають право фіксувати громадські інспектори.

Тема 7. Кваліфікація порушень природоохоронного господарства та види відповідальності.

Мета та завдання інспекторських перевірок. Планування перевірок та їх види (повні, цільові, комплексні). Основні етапи інспекторських перевірок: підготовка до перевірки, перевірка об'єкту, оформлення «Акта про результати інспекторської перевірки». Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Екологічне інспектування, його завдання, складові						
Тема 1. <i>Поняття екологічного інспектування, об'єкти інспектування. Мета екологічного інспектування, завдання.</i>	8	2	2	–	–	4
Тема 2. <i>Державна екологічна інспекція, її завдання та функції. Державна екологічна інспекція, права і повноваження.</i>	14	2	–	–	–	12
Разом за змістовим модулем 1.	22	4	2	–	–	16
Змістовий модуль 2. Екологічне інспектування-перевірка виконання природоохоронних вимог						
Тема 3. <i>Екологічне інспектування об'єктів природо-заповідних територій.</i>	14	2	2	–	–	10
Тема 4. <i>Екологічне інспектування в галузі охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу.</i>	12	2	4	–	–	6
Тема 5. <i>Екологічне інспектування використання та охорони земельних ресурсів.</i>	18	2	2	–	–	14
Разом за змістовим модулем 2.	44	6	8	–	–	30
Змістовий модуль 3. Відповідальність і економічні санкції за результатами екологічного інспектування господарської діяльності						
Тема 6. <i>Взаємодія екологічної інспекції з підрозділами державних установ.</i>	8	2	2	–	–	4
Тема 7. <i>Кваліфікація порушень природоохоронного господарства та види відповідальності.</i>	16	2	4	–	–	10
Разом за змістовим модулем 3.	24	4	6	–	–	14
ІНДЗ – 12 год.	–	–	–	–	–	–
Усього годин	90	14	16	–	–	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні законодавчі акти у різних галузях охорони довкілля, компетенція державних органів місцевого самоврядування в галузі охорони довкілля.	2
2	Порядок проведення інспекторських перевірок по дотриманню природокористувачами вимог законодавства по охороні навколишнього природного середовища.	2
3	Порядок здійснення контролю за охороною, захистом, використанням, відтворенням лісів та інших рослинних ресурсів.	2
4	Охорона тваринного світу. Основні види порушень у галузі охорони тваринного світу. Охорона рибних запасів. Основні види порушень.	2
5	Охарактеризувати порядок проведення комплексної інвентаризації місць накопичення невідомих, заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин.	2
6	Повноваження, якими володіють громадські інспектори з охорони НПС. Форми статистичної звітності об'єктів господарювання щодо охорони НПС.	2
7	Контроль за дотриманням водоохоронного законодавства.	2
8	Охарактеризувати критерії нормування якості навколишнього природного середовища в галузі охорони атмосферного повітря.	2
Разом		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Форми, види та правовий інститут екологічної інспекції.	4
2	Державні органи екологічного контролю і інспектування	6
3	Компетенція державних органів місцевого самоврядування в галузі охорони довкілля.	6
4	Природні комплекси природно-заповідного фонду України. Основні види порушень в галузі охорони лісів та інших рослинних ресурсів	6
5	Категорії водних об'єктів. Методи зменшення забруднення поверхневих і підземних вод.	4
6	Вказати причини планування відстрілу диких тварин. Основні види порушень у галузі охорони тваринного світу.	6
7	Проаналізувати юридичні документи в галузі охорони земельних ресурсів.	6
8	Охарактеризувати порядок проведення комплексної інвентаризації місць накопичення невідомих, заборонених і непридатних до використання в сільському господарстві хімічних засобів захисту рослин	4

9	Контроль за правильністю розробки родовищ. Здійснення державного нагляду за охороною надр при використанні і переробці мінеральної сировини.	4
10	Основні функції, права та обов'язки громадських екологічних інспекторів.	4
11	Основні питання, що розглядаються при перевірці повітряноохоронної діяльності.	6
12	Проаналізувати методи визначення забруднюючих речовин на підприємстві	4
	Разом	60

8. Індивідуальні завдання.

Підготувати у вигляді презентації інформацію з основ екологічного інспектування.

Варіант вибрати з наведеного переліку згідно порядкового номера у журналі.

1. Кваліфікація правопорушень природоохоронного законодавства та види відповідальності згідно з Кодексом України «Про адміністративні правопорушення», Цивільним кодексом України і Кримінальним кодексом України.

2. Державний контроль та нагляд за охороною атмосферного повітря згідно з Законом України «Про охорону атмосферного повітря».

3. Державний контроль та нагляд за охороною та раціональним використанням водних ресурсів згідно з Водним кодексом України.

4. Державний контроль та нагляд за використанням та охороною земельних ресурсів згідно з Земельним кодексом України

5. Державний контроль та нагляд за раціональним використанням надр згідно з Кодексом України про надра.

6. Державний контроль та нагляд за охороною та раціональним використанням лісів згідно з Лісовим кодексом.

7. Державний контроль та нагляд за об'єктами природно – заповідного фонду згідно з Законом України «Про природно – заповідний фонд України».

8. Проведення інспекторських перевірок з охорони навколишнього природного середовища.

9. Охарактеризувати лісовпорядкування в інших країнах.

10. Основні види порушень в галузі поводження з відходами.

9. Методи навчання.

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 –практичний метод (практичні заняття);

МН3 –наочний метод (метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);

МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 –самостійна робота(проблемний, частково-пошуковий метод);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

10. Методи оцінювання.

МО1 –екзамен;

МО2 –усне або письмове опитування

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист практичних робіт.

11. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контроль за процесом засвоєння студентами курсу та якістю знань здійснюватиметься у ході поточного та підсумкового контролю. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною шкалою. Поточний контроль передбачає перевірку знань студентів у ході практичних занять, усні відповіді, виконання презентацій, виконання навчально-дослідних завдань, перевірка письмових завдань зошита самостійної підготовки.

У процесі поточного контролю студенти можуть набирати до 60 балів.

Робота студентів практичних заняттях оцінюється за п'ятибальною шкалою. 3 бали – «задовільно», 4 – «добре», 5 – «відмінно».

Модуль завершується проведенням підсумкового модульного контролю. Він може проводитися у формі усного опитування чи письмового виконання.

Виконання індивідуального проекту та завдань самостійної роботи з вивчення курсу оцінюються за 10 бальною шкалою.

Поточне тестування та самостійна робота							Індив. завд.	Підсумковий тест (екзамен)	Заг. кільк. балів
Модуль 1									
Змістовий модуль									
ЗМ 1		ЗМ 2			ЗМ 3		10	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
6	6	6	6	6	6	6			
Модульний контроль - 2		Модульний контроль - 3			Модульний контроль - 3				

13. Методичне забезпечення

1. – Програма з курсу „Екологічне інспектування”.
2. Конспекти лекцій та навчальні посібники.
3. Підручники та їх електронні форми.
4. Інформаційні ресурси.
5. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи студентів.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення «Екологічне інспектування».
2. Об'єкти природоохоронного (екологічного) інспектування.
3. Головна мета та основні завдання дисципліни «Екологічне інспектування».
4. Перелік питань, розгляд яких передбачає «Екологічне інспектування».
5. Суть основних завдань Державної екологічної інспекції.
6. Комплекс повноважень та прав Державної екологічної інспекції.
7. Структура Державної екологічної інспекції.
8. Аналіз роботи органів Держекоінспекції.
9. Мета, завдання, порядок здійснення, планування та організація державного контролю за дотриманням заповідного режиму на територіях та об'єктах ПЗФ.
10. Документальна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ.
11. Натурна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ.
12. Оформлення результатів перевірки та надання приписів.
13. Контроль за охороною, використанням та відтворенням рослинного і тваринного світу.
14. Порядок здійснення, основні завдання, планування та організація державного контролю за дотриманням вимог охорони, використання та відтворення рослинного і тваринного світу.
15. Перевірка орендарів водних об'єктів та користувачів водойм в режимах рибогосподарської експлуатації.
16. Склад та цільове призначення земель України.
17. Державна інспекція з контролю за використанням і охороною земель, її завдання та функції.
18. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням і охороною земель.
19. Оформлення документів за результатами перевірок за використанням і охороною земель.
20. Порядок застосування заходів адміністративного впливу до порушників земельного законодавства.
21. Контроль за використанням і охороною земель та за поведінням з придатними до використання пестицидами та агрохімікатами
22. Державна екологічна інспекція, її завдання та функції.
23. Взаємодія державної екологічної інспекції з центральними та місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого і регіонального самоврядування та громадськими організаціями.
24. Система управління кадрами в природоохоронному інспектуванні.
25. Громадський контроль в галузі охорони навколишнього природного середовища, його завдання, мета, функції.
26. Основні функції, права та обов'язки екологічних інспекторів.
27. Види порушень, які мають право фіксувати громадські інспектори.
28. Мета та завдання інспекторських перевірок.
29. Планування перевірок та їх види (повні, цільові, комплексні).
30. Основні етапи інспекторських перевірок: підготовка до перевірки, перевірка об'єкту, оформлення «Акту про результати інспекторської перевірки».
31. Відповідальність за порушення порядку проведення інспектування та прав його суб'єктів.

15. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Положення про Державну екологічну інспекцію. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 16 червня 2004 р., №770.
2. Положення про Державну екологічну інспекцію в областях, містах Києві та Севастополі. – Затверджено наказом Мінприроди від 19 грудня 2006 р., №548.
3. Положення про Державну Азово – Чорноморську екологічну інспекцію. – Затверджено наказом Мінприроди від 6 грудня 2006 р., №526.
4. Положення про Державну екологічну інспекцію Азовського моря. – Затверджено наказом Мінприроди від 23 лютого 2004 р., № 64.
5. Порядок організації та проведення перевірок суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог природоохоронного законодавства. – Затверджено наказом Мінприроди від 10 вересня 2008 р., №464.
6. Методичні рекомендації «Про порядок проведення інспекторських перевірок по дотриманню природокористувачами вимог законодавства по охороні навколишнього природного середовища». – Затверджено наказом Головної екологічної інспекції Мінприроди від 28 березня 1994 р., №7.
7. Методичні рекомендації «Про порядок виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства». – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – с. 17-42.
8. Порядок обмеження, тимчасової заборони (зупинення) чи припинення діяльності підприємств, установ, організацій і об'єктів у разі порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища. – Затверджено постановою ВРУ від 29 жовтня 1992 р., №2751 – XII.
9. Перелік видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів. – Затверджено постановою КМУ в редакції від 17 грудня 2004 р., №1700.
10. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, с. 79-95.
11. Закон України «Про охорону земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. – 2006, с. 96-119.
12. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель». – Збірник законодавчих актів: Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. – Київ, Парламентське видавництво. 2006, с. 120-129.
13. Положення «Про встановлення рівнів шкідливого впливу фізичних і біологічних факторів на атмосферне повітря». – Затверджено постановою КМУ від 31 грудня 1993 р., №1092.
14. Інструкція «Про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві». – Затверджено наказом Мінприроди від 10 лютого 1995 р., №7.
15. Клименко М.О., Прищеп А.М., Клименко О.М. Екологічне інспектування. Навч. посібник. - Рівне: НУВГП, 2010.- 373 С.
16. Екологічне інспектування / Курс лекцій для студентів спеціальності 7.04010601 - "Екологія та охорона навколишнього середовища" денної та заочної форм навчання. Бондарчук С.П.– Луцьк: ЛНТУ, 2011. -40 С.
17. Правова база з питань екології та охорони природного середовища. Збірник нормативно-правових актів. – К.: Атака, 2001. – 632с.

18. Свояк Н.І. Екологічне інспектування. – Черкаси: Вертикаль, Видавець Кандич С.Г. – 2008. – 464 с.

Допоміжна

1. Інструкція з оформлення державними інспекторами з контролю за використанням і охороною земель Держземінспекції та її територіальних органів матеріалів про адміністративні правопорушення. – Затверджено наказом Держкомітету по земельних ресурсах від 28 квітня 2009 р., №205.

2. Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору. – Затверджено постановою КМУ від 1 березня 1999 р., №303.

3. Інструкція про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища. – Затверджено наказом Мінприроди та Державної податкової адміністрації від 19 липня 1999 р., №544/3837.

4. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. – Затверджено наказом Мінприроди від 20 липня 2009 р., №389.

5. Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – за ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – 248с.

6. Законодавство України про охорону навколишнього природного середовища. Збірник законодавчих актів. – Київ, Парламентське видавництво, 2006. – 200с.

16. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Положення про державну екологічну інспекцію України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-п>
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <http://www.dei.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Державної екологічної інспекції України
5. <http://www.nature.org.ua/> - Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні.

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями)

на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри екології, географії та туризму

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями)

на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями)

на 20__-20_ навчальний рік на засіданні кафедри екології, географії та туризму

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями)

на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

(підпис)

(прізвище та ініціали)